

Vesannon yhtenäiskoulun perusopetuksen opetussuunnitelma 1.8.2025-**4 Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri****4.5 Paikallisesti päätettävät asiat**

Vesannon yhtenäiskoulun toimintakulttuurin tavoitteena on edistää oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä, oppimista, osallisuutta ja kouluun kiinnittymistä tukevia ratkaisuja sekä hyvinvointia ja kestäväää elämäntapaa. Lähtökohtana on inklusiivinen perusopetus, jossa kukin oppilas voi toimia, kehittyä ja oppia omana ainutlaatuisena yksilönään sekä yhteisön jäsenenä.

Koulu arvioi toimintaansa, myös toimintakulttuurin kehittämistä vuosittain tehtävällä arvioinnilla, joka voi tapahtua kyselyn tai muun itsearvioinnin muodossa.

Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

Vesannon yhtenäiskoulussa kannustetaan sekä oppilaita, henkilökuntaa että huoltajia rakentavan palautteen ja kehittämisideoiden esittämiseen. Mahdollisia ongelmia lähestytään ratkaisukeskeisesti. Oppiva yhteisö kehittyy yhdessä tekemällä ja kaikkien osapuolten osallisuuden kautta. Yhteistyötä tehdään myös koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Oppimista edistävät tavoitteiden asettelu, oman työskentelyn suunnittelu, oppimisessa tarvittava ponnistelu, työn loppuunsaattaminen ja arviointi. Jokaista rohkaistaan yrittämään ja oppimaan myös virheistä. Koulutyössä pyritään arjen ennakoitavuuteen ja kiireettömyyteen.

Hyvinvointi, osallisuus ja turvallinen arki

Koulun toimintakulttuuri edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestäväää elämäntapaa. Jokainen vaikuttaa omalla toiminnallaan toisten kouluyhteisön jäsenten hyvinvointiin. Hyvät käytöstavat ja toisten kunnioittaminen lisäävät kaikkien viihtyvyyttä. Kiusaamista, väkivaltaa, rasismia tai muuta syrjintää ei hyväksytä ja epäasialliseen käytökseen puututaan. Oppilaita kuunnellaan ja kohdellaan oikeudenmukaisesti.

Koulun toiminta edistää turvallisuutta ja tukee hyvinvointia. Tämä huomioidaan koulun turvallisuus- ja opiskeluhoitosuunnitelmissa. Vesannon yhtenäiskoulussa on mm. kerho- ja kummioppilastoimintaa. Liikkuva koulu -toiminnan kautta lisätään liikunnallisuutta koulupäivään. Lisäksi edistetään osallisuutta, hyvinvointia ja kouluviihtyvyyttä sekä vahvistetaan koulun turvallista arkea yhteisöllisellä opiskeluhooltotyöllä.

Koulussa toimivat säännöllisesti kokoontuvat, eri-ikäisistä oppilaista muodostetut osallisuusryhmät. Osallisuus huomioidaan myös erilaisia tapahtumia järjestettäessä ja oppitunneilla työskentelyssä. Kiusaamista ja ongelmien syntymistä ennaltaehkäistään mm. oppilaskuntatoiminnan, tukioppilastoiminnan ja kiusaamisen vastaisen toiminnan avulla.

Kodin ja koulun pääasiallisena tiedotuskanavana käytetään Wilmaa. Koulussa järjestetään vähintään yksi yhteinen koko koulun ja yksi luokkakokous vanhempainilta lukuvuoden aikana. Huoltajat voivat vaikuttaa koulun toimintakulttuurin kehittämiseen vanhempainilloissa ja muissa tapaamisissa, kyselyissä, vanhempaintoimikunnassa tai suoran palautteen kautta. Koulu tekee yhteistyötä myös paikallisten yritysten ja järjestöjen kanssa.

Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely

Vuorovaikutus, yhteistyö ja monipuolinen työskentely ovat yhteisön kaikkien jäsenten oppimista ja hyvinvointia edistäviä tekijöitä. Eri oppiaineissa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Lisäksi koulussa on käytössä tunne- ja vuorovaikutustaitojen vuosikello, joka ohjaa tunne- ja vuorovaikutustaitojen säännölliseen harjoitteluun ja vahvistamiseen kouluarjessa.

Oppiva yhteisö tukee oppilaiden vahvuuksien ja heille sopivien opiskelutapojen löytämistä. Työskentelyssä kokeillaan monipuolisesti erilaisia työtapoja ja oppimisympäristöjä. Monipuolisten työtapojen ja arviointimenetelmien käyttö antaa erilaisille oppijoille mahdollisuuden osoittaa osaamistaan eri tavoin, mikä omalta osaltaan tukee tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen toimintakulttuurin kehittymistä. Tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia hyödynnetään monipuolisesti.

Eriyttäminen on kaiken opetuksen pedagoginen lähtökohta ja keskeistä oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden toteuttamisessa. Eriyttäminen perustuu aina oppilaan ja oppilasryhmän tuntemukseen. Eriyttäminen ei tarkoita vain tuen tarpeisiin reagoimista, vaan sen tehokas toteuttaminen ehkäisee tuen tarpeiden syntymistä ja mahdollistaa myös oppimisen etenemisen eri tahtisesti.

Mahdollisuuksien mukaan toteutetaan erilaisia projekteja ja oppimiskokonaisuuksia, jotka eheyttävät opetusta ja rakentavat monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Vesannon yhtenäiskoulussa toteutetaan yhteistyötä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa, opiskellaan ja opitaan asioita myös luokkatilan ja koulun ulkopuolella, esimerkiksi Yrityskylävierailuilla, TET-jaksoilla sekä erilaisilla tutustumiskäynneillä. Puhdas ja monipuolinen luonto on yksi vahvuuksista myös oppimisympäristönä.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Vesannon yhtenäiskoulussa edistetään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisin riippumatta mistään henkilöön liittyvästä tekijästä. Samanarvoisuus ei merkitse samanlaisuutta.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista.

[Linkki tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan](#)

Vastuu ympäristöstä ja kestäväan tulevaisuuteen suuntautuminen

Koulu ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon kestäväan elämäntavan välttämättömyyden. Arjen valinnoillaan ja toimillaan koulu ilmentää vastuullista suhtautumista ympäristöön. Oppilaat ovat mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa kestäväa arkea.

[Linkki kestäväan kehityksen ohjelmaan](#)

Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja erityisesti laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Niiden aiheet suunnitellaan ilmentämään toimintakulttuurin periaatteita. Suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia.

Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä henkilökunnalle että oppilaille. Oppilaat osallistuvat sekä monialaisen oppimiskokonaisuuden valintaan että suunnitteluun.

Monialaisia oppimiskokonaisuuksia on vähintään yksi lukuvuosittain. Ne kirjataan koulun lukuvuosisuunnitelmaan. Lukuvuosisuunnitelmassa määritellään oppimiskokonaisuuksien määrät, teemat, tavoitteet, sisällöt, laajuudet sekä mukana olevat oppiaineet ja arviointikäytänteet.

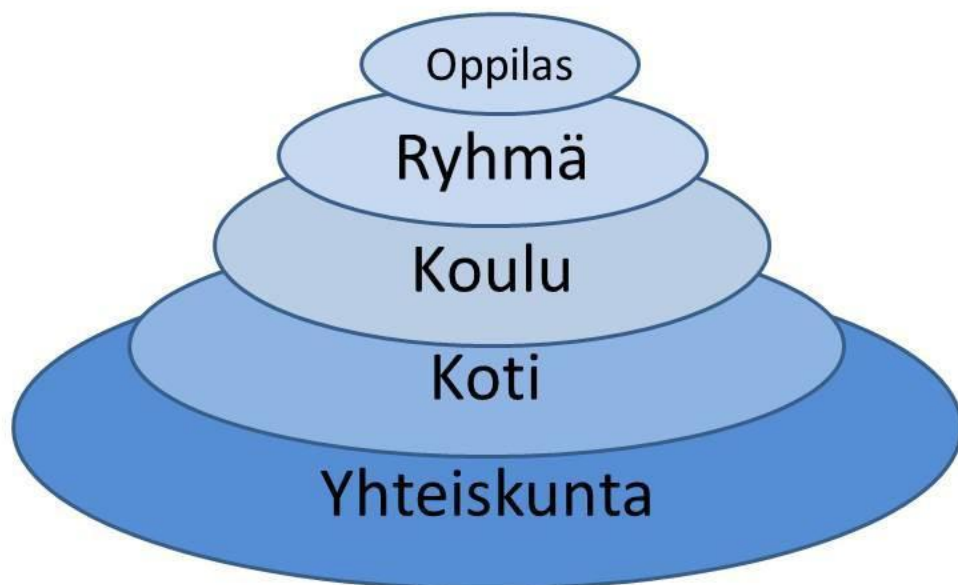
Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä huolehditaan, siitä, että oppilailla on yhdenvertainen mahdollisuus saada ohjausta ja tukea kehitykseensä, oppimiseensa ja yhteisön jäsenenä toimimiseen sekä yksilöinä että ryhmän jäseninä. Henkilöstön osaamisen, yhteisen toiminnan ja rakenteiden kehittäminen mahdollistaa joustavan, yksilölliset tarpeet huomioivan opetuksen.

Toiminnassa korostuu eriyttäminen, erilaiset tuen muodot, monialaiset yhteistyökäytännöt sekä osallistava pedagogiikka. Koulun ja kodin yhteistyö sekä yhteistyö opiskeluhoollon ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa ovat keskeisiä oppilaan kokonaisvaltaisen tuen toteutumisessa.

Opetuksen järjestäjän vastuulla on varmistaa resurssit ja luoda rakenteet oppimisen edellytyksiä tukeviin opetusjärjestelyihin. Pedagoginen rehtori vastaa järjestelyjen suunnittelusta ja toteutuksesta yhdessä koulun muun henkilöstön kanssa.

Oikeus hyvään opetukseen	Kasvu ihmisyyteen
Toisen kunnioittaminen	Jokainen lapsi on ainutlaatuinen
Turvallisuus	Oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo



Koulumme toimintaa ohjaavat yhteisesti sovitut arvot ja niistä johdetut toimintaohjeet.

5 Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

5.6 Paikallisesti päätettävät asiat

Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö sekä poissaolojen ehkäiseminen, suunnitelmallinen seuraaminen ja poissaoloihin puuttuminen

Kaikki kouluyhteisön jäsenet vastaavat, että jokaisen oppilaan oikeus turvalliseen oppimisympäristöön, kasvatukseen ja hyvinvointiin toteutuvat koulupäivän aikana.

Turvallinen koulupäivä toteutuu vuorovaikutteisessa hyväksyvässä ilmapiirissä. Näin oppilaalla on mahdollisuus oppia ja kasvaa omien vahvuuksien kautta. Jokainen nähdään arvokkaana, persoonallisena yksilönä.

Kouluyhteisössä edistetään yhteisöllisiä toimintatapoja. Koulussa on henkilöstön, oppilaiden ja vanhempien kanssa laaditut yhteiset säännöt ja toimintamallit. Oppilaiden saama säännöllinen positiivinen palaute sääntöjen mukaan toimimisesta, omasta työskentelystä ja käyttäytymisestä lisää hyvinvointia ja yhteenkuuluvuuden tunnetta.

- Huoltajalla on pääasiallinen kasvatusvastuu sekä vastuu oppilaan koulunkäynnistä.
- Oppilaan tulee osallistua säännöllisesti koulutyöhön, tehdä sovitut tehtävät ja noudattaa koulun sääntöjä. Oppilaan tulee käyttäytyä ystävällisesti ja suhtautua huomaavaisesti koulukavereihin ja koulun aikuisiin.
- Opettajalla on vastuu opetusryhmän toiminnasta, opettamisesta, kasvattamisesta ja hyvinvoinnista. Opettajat tekevät yhteistyötä oppilaiden, huoltajien, koulun henkilökunnan, oppilashuollon henkilöstön sekä muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Opettaja huolehtii, että oppilaan oikeus ohjaukseen ja tukeen toteutuu.
- Pedagoginen rehtori vastaa opetuksen, ohjauksen, opiskeluhoollon ja tuen järjestämisestä koulun tasolla. Pedagoginen rehtori vastaa, että koululla on toimintamallit erilaisten ongelmien ennaltaehkäisyyn ja kasvun ja oppimisen esteiden poistamisesta koulussa.
- Vesannon kunta opetuksen järjestäjänä vastaa oppilaan oikeuksien toteutumisesta.

Koulupoissaoloja seurataan säännöllisesti ryhmänohjaajien ja pedagogisen rehtorin toimesta. Pedagoginen rehtori ottaa säännöllisesti yhteenvedon poissaoloista ja varmistaa, että ryhmänohjaajat ovat tietoisia ja toimineet poissaoloihin puuttumisen mallin mukaisesti. Mallissa on kuvattu toimenpiteet eri poissaolomäärillä.

Poissaoloihin puuttumisen malli liitteenä

Oppilaskunta ja oppilaiden osallisuus

Oppilaiden osallisuus varmistetaan erityisesti oppilaskuntatoiminnan ja ryhmänohjaajan tuntien avulla. Oppilaskuntatoimintaa järjestetään sekä ala- että yläkoulussa. Oppilaat osallistuvat mm. opetussuunnitelman monialaisten oppimiskokonaisuuksien ym. toimintojen ja tapahtumien suunnitteluun. Oppilaskunnille valitaan vuosittain oppilaskunnan hallitus. Yleisiä kokouksia järjestetään vähintään kaksi lukuvuodessa ja lukuvuoden oppilaskuntatoimintaa varten tehdään toimintasuunnitelma. Ryhmänohjaajan ja ohjaavan opettajan roolit ovat tärkeitä.

Lisäksi Vesannon yhtenäiskoulussa toimivat säännöllisesti kokoontuvat, eri-ikäisten oppilaiden muodostamat osallisuusryhmät.

Kodin ja koulun yhteistyö

Kodin ja koulun välistä yhteistyötä tehdään jatkuvasti, aloitteellisesti ja avoimuuteen pyrkien niin koulu-, luokka- kuin oppilastasollakin. Koulutasolla yhteistyön välineinä ovat käytössä mm. opinto-oppaat, wilman tiedotteet, koulun pedanet- ja some-sivut sekä puhelut. Yhteyksiä pidetään yllä vanhempainilloissa ja koulun juhlissa sekä muissa tapahtumissa ja tilaisuuksissa. Koulussa toimii vanhempainyhdistys. Toimintaa arvioidaan kyselyiden ja palautekeskustelujen avulla. Vastuu koulutason yhteistyöstä on rehtoreilla ja koko henkilökunnalla.

Luokkatason yhteydenpitovälineitä ovat mm. tiedotteet, kirjeet, alaluokkien oppilaiden reppuvihkot, puhelut ja sähköposti sekä wilma. Henkilökohtaisia kontakteja hoidetaan vanhempainilloissa ja muissa tapaamisissa sekä tapahtumissa. Toimintaa arvioidaan palautekeskustelujen ja kyselyiden avulla. Vastuu luokkatason yhteistyöstä on ryhmänohjaajalla ja/tai jokaisella opettajalla.

Oppilaan tasolla yhteyttä hoidetaan mm. tiedotteilla, kirjeillä, reppuvihkoviesteillä, puheluilla sekä sähköposti/wilmaviesteillä. Huoltajia tavataan arviointikeskusteluissa ja vanhempainvarteissa sekä muissa tilaisuuksissa ja tapaamisissa. Toimintaa arvioidaan palautekeskusteluissa ja kyselyin. Vastuu oppilastason yhteistyöstä on ryhmänohjaajalla ja/tai jokaisella opettajalla.

Kodin ja koulun yhteistyötä ohjaavat periaatteet ovat aktiivisuus, monikanavaisuus, avoimuus ja kodin osallistaminen. Kodin ja koulun yhteistyön seuranta toteutetaan arviointikyselyiden sekä kirjallisten, sähköisten, sanallisten tai muiden palautteiden avulla. Vanhempaintoimikunta antaa osaltaan palautetta yhteistyön onnistumisesta. Myös huoltajat ja oppilaat osallistuvat kodin ja koulun välisen yhteistyön kehittämiseen

Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Vesannon yhtenäiskoulussa on kasvatuskeskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma taulukkomuodossa. Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen silloin, kun teon vakavuus ei edellytä siirtymistä muihin kurinpitotoimiin.

Kasvatuskeskustelun kulku:

Oppilaan käyttäytyessä sääntöjen vastaisesti opettaja tai muu henkilökuntaan kuuluva kirjoittaa lähetteen kasvatuskeskusteluun, joka toteutetaan vielä saman koulupäivän aikana. Keskustelussa oppilas kertoo kahden opettajan läsnä ollessa omin sanoin, mitä on tapahtunut ja mikä meni väärin. Oppilas keksii itse parannusehdotuksen. Sovitaan seuranta-aikaa ja seuraamukset, ellei tilanne korjaannu. Oppilas itse (tai opettaja) soittaa huoltajalle ja kertoo, mitä tapahtui. Myös opettaja keskustelee huoltajan kanssa. Ellei huoltajaan saada yhteyttä välittömästi, huolehditaan yhteydenotosta myöhemmin.

Suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpidollisista keinoista tiedotetaan vanhempainilloissa, koulun pedanet-sivulla, keskusteluissa ja Wilman välityksellä. Henkilökunnan kanssa kasvatustieteiden ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskevaa suunnitelmaa käydään läpi lukuvuoden alun palaverissa. Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä arvioi suunnitelman toteutumista ja vaikuttavuutta.

[Linkki järjestyssääntöihin](#)

[Linkki suunnitelmaan kasvatustieteiden ja kurinpidollisten keinojen käytöstä](#)

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus perustuu oppilaan vahvuuksia hyödyntävään, tuen tarpeet huomioivaan ja yksilölliseen opetuksen suunnitteluun. Lukuvuosisuunnitelmassa koulu kuvaa yhteistyön toimijoiden kesken sekä toimenpiteet oppilaiden kouluyhteisöön liittymisen ja osallisuuden turvaamisen osalta.

Oppilaalla on ensisijainen oikeus opiskella oppiaineittain. Toiminta-alueittain järjestettävään opiskeluun siirrytään, jos oppilas ei oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi eikä tukitoimista tai oppimäärien rajaamisesta huolimatta pysty opiskelemaan oppiaineittain. Opetuksen tavoitteet määritetään yksilöllisesti jokaisen oppilaan oppilaskohtaisen tuen suunnitelmassa.

Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Etäyhteyksiä voidaan hyödyntää opetuksessa tarpeen mukaan. Tarvetta voi esiintyä esimerkiksi pienen oppilasmäärän aineissa tai sairaustapauksissa. Etäopetus voidaan järjestää sekä koulun että oppilaan omilla laitteilla tilanteen mukaisesti. Käytännöstä sovitaan tapauskohtaisesti oppilaan ja huoltajan kanssa. Siinä yhteydessä sovitaan myös toimintatavat ja eri toimijoiden vastuut.

Joustava perusopetus ja yhdysluokkaopetus

Vesannon yhtenäiskoulussa ei ole tarjolla joustavaa perusopetusta.

Yhdysluokkaopetus on mahdollista Vesannon yhtenäiskoulussa, jos se on ryhmien muodostamisen kannalta välttämätöntä.

Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain

Oppilaan on mahdollista vuosiluokittaisten tavoitteiden sijaan edetä opinnoissaan tavoitekokonaisuuksittain riippumatta oppilaan saamasta tuesta. Tavoitekokonaisuuksiin tulee sisällyttää kaikki valtakunnallisen ja paikallisen opetussuunnitelman oppiainekohtaiset tavoitteet ja sisällöt. Oppilas voi edetä vuosiluokkansa tavoitteita hitaammin tai nopeammin.

Oppilaalle laaditaan tavoitekokonaisuuksittain opiskelusta suunnitelma, johon kirjataan opiskeltavat tavoitekokonaisuudet sisältöineen, opinnoissa eteneminen ja opintojen arvioinnin periaatteet. Suunnitelma laaditaan oppilasta opettavien opettajien, oppilaan ja huoltajien yhteistyönä.

Tavoitekokonaisuudet kootaan vuosiluokkakajaksojen 1–2, 3–6 ja 7–9 tavoitteista ja sisällöistä siten, että kaikki vuosiluokkakajakson tavoitteet sisältyvät tavoitekokonaisuuksiin.

Vuosiluokkakajaksolta toiselle siirryttäessä oppilaan on saavutettava oppiaineelle asetetut tavoitteet. Mikäli oppilas ei etene opinnoissaan suunnitelman mukaisesti, on asiasta keskusteltava huoltajien kanssa ja sovittava tarvittavista toimenpiteistä.

Hallintopäätöksen valmistelijana toimii erityisopettaja tai erityisluokanopettaja. Suunnitelma tulee hallintopäätöksen liitteeksi. Pedagoginen rehtori tekee hallintopäätöksen tavoitekokonaisuuksittain opiskelusta.

Oppilaan opinnoissa eteneminen, tilanne ja tarpeet arvioidaan ja suunnitelma tarkistetaan vähintään kerran lukuvuodessa ja ennen uuden hallintopäätöksen tekemistä. Suunnitelman seurannasta päävastuu on oppilaan luokanopettajalla, aineenopettajalla tai ryhmänohjaajalla yhteistyössä erityisopettajan kanssa. Opettaja seuraa suunnitelman toteutumista ja suorituksia opettamiensa oppiaineiden osalta.

Mikäli opiskelu ei edisty oppilaalle tehdyn suunnitelmanmukaisesti, tulee asiasta keskustella viipymättä oppilaan kanssa ja olla yhteydessä huoltajiin keskustelusta ja toimenpiteistä sopimista varten. Oppilaalle tehty suunnitelma liitetään lukuvuositodistuksen ja erotodistuksen liitteeksi.

Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Vesannolla sairaalaopetuksesta vastaa Alavan koulu Kuopiossa. Sairaalaopetuksessa nivelvaiheet tarkoittavat tilanteita, joissa oppilas on tulossa sairaalakouluun tai siirtymässä takaisin omaan kouluunsa tai uuteen kouluun. Nivelvaiheessa sairaalakoulun ja oppilaan oman koulun yhteistyö on tiivistä.

Alavan koulu antaa toimintayksikön alueen kuntien kouluille konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua, joka on suunnattu opettajille. Tavoitteena on vahvistaa opettajien osaamista, jotta oppilaan tarvitsema tuki voidaan toteuttaa lähikoulussa.

Konsultaation avulla edistetään ennaltaehkäisevien ja varhaisen tuenmuotojen kehittämistä ja käyttämistä osana koulujen toimintakulttuuria ja rakenteita. Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu sisältää esimerkiksi puhelinkonsultaatioita, etä- ja lähineuvotteluja, verkostoyhteistyötä sekä jalkautumista koulukäynneille.

Kotiin opetus

Opetus voidaan poikkeuksellisesti järjestää kotiin esimerkiksi vaikean sairauden vuoksi, jolloin oppilas säilyy koulun kirjoilla ja on oikeutettu koulun etuihin, esimerkiksi opiskeluhuoltoon. Sen sijaan kotiopetuksessa oppilas koti huolehtii opetuksesta ja koulu huolehtii vain arvioinnista. Kotiopetuksessa olevan oppilaan opintojen edistymistä valvoo tehtävään nimetty tutkiva opettaja. Tutkiva opettaja huolehtii oppilaan opintojen seurannasta säännöllisesti.

7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

7.9 Paikallisesti päätettävät asiat

Oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen toteuttamisen periaatteet, yhteistyökäytännöt ja vastuut

Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä tarkoitetaan laajasti koulun toimintaa ja toimintaperiaatteita, joiden kautta huomioidaan oppilaiden erilaiset tarpeet, vahvuudet ja edellytykset. Ne ovat keskeinen osa koulun toimintakulttuuria, joka antaa edellytykset kaikkien oppilaiden osallisuuteen, oppimiseen ja koulunkäynnin tukeen. Opetusryhmät muodostetaan nämä asiat huomioiden. Tavoitteena on luoda kaikille oppilaille yhdenvertaiset kasvun ja oppimisen mahdollisuudet. Ne ovat jokaisen oppilaan oikeus, eivätkä ne ole riippuvaisia mahdollisesta tuen tarpeesta.

Jokainen opettaja on vastuussa opetusjärjestelyjen monipuolisesta suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista sekä jatkuvasta kehittämisestä yhteistyössä toisten opettajien ja muun henkilökunnan kanssa. Oppimista tukevat opetusjärjestelyt tarkoittavat käytännössä esimerkiksi eriyttämistä, työrauhaa, erilaisia opetusjärjestelyjä ja -menetelmiä sekä erilaisia arviointimenetelmiä ja oppimisympäristöratkaisuja.

Opetuksen tulee olla kielitietoista, koska suuri osa oppimisesta on kielellistä ja vuorovaikutuksellista. Jokaisessa oppiaineessa ja tiedonalalla on oma kielensä ja käsitteensä, joita avataan opetuksessa. Kielitietoinen opetus vahvistaa tekstin ymmärtämistä, ydinasioiden löytämistä sekä tekstin luotettavuuden arviointia. Sen kautta oppiminen tehostuu ja monilukutaito kehittyy.

Vesannon yhtenäiskoulussa toimii koulunkäynninohjaajia ja kouluvalmentajia. Näiden resurssien jako suunnitellaan ja arvioidaan jaksoittain. Opettajien keskinäinen yhteistyö, opettajien yhteistyö moniammatillisten ja monialaisten toimijoiden kanssa sekä yhteistyön mahdollistavat rakenteelliset ratkaisut ovat tärkeitä oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Rehtorit huolehtivat, että yhteiseen suunnitteluun ja toteutukseen varataan riittävästi aikaa.

Rehtorin vastuu

Pedagogisella rehtorilla on vastuu resurssien kohdentamisesta, tuen järjestämiseen ja toteuttamiseen liittyvistä ratkaisuista oppilasryhmien tuen tarpeet huomioiden sekä niiden vaikuttavuuden arvioinnista.

Pedagoginen rehtori vastaa yhdessä ryhmänohjaajien ja erityisopettajien kanssa siitä, että ryhmäkohtaiset ja oppilaskohtaiset tuen tarpeet arvioidaan kaksi kertaa lukukaudessa. Näiden arviointien pohjalta rehtorit huolehtivat siitä, että lukujärjestykset mahdollistavat opetusjärjestelyt. Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että koululla on riittävät resurssit oppimisen tuen toteuttamiseen.

Pedagoginen rehtori vastaa yhdessä erityisopettajien kanssa siitä, että oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevat suunnitelmat päivitetään vähintään kerran lukuvuodessa tai useammin, jos oppilaan tarpeet sitä edellyttävät. Lisäksi hän vastaa oppilaiden saaman tuen kirjaamisesta hallinto-ohjelmaan ja oppimisen tukeen liittyvistä päätöksistä sekä tuen tilastojen raportoinneista vuosittain. Pedagoginen rehtori valvoo, että oppimisen tukeen liittyvät asiakirjat päivitetään vähintään kerran lukuvuodessa.

Lukuvuosisuunnitelman laatimisen ja tarkentamisen periaatteet ja vastuut

Lukuvuosisuunnitelma laaditaan uuden lukuvuoden alkaessa yhteistyössä koulun henkilökunnan kesken rehtorien laatiman esityksen pohjalta ja siitä tiedotetaan oppilaita ja huoltajia. Lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan ryhmä- ja oppilaskohtaisen tuen järjestämiseen liittyvät resurssit. Lisäksi kuvataan oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt osana oppimisen ja koulunkäynnin tuen kuvausta.

Koko henkilöstö vastaa ryhmäkohtaisten tukimuotojen ja oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden vaikuttavuuden jatkuvasta arvioinnista. Arviointimenetelmät määritellään lukuvuosisuunnitelmassa. Menetelminä voidaan käyttää esimerkiksi yhteisiä arviointipalavereita, kyselyitä ja oppimistuloksia.

Lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan, miten tukea tai sen kohdentamista muutetaan kesken lukuvuoden tai esimerkiksi lukujärjestysten muuttuessa lukukauden aikana.

Lisäksi lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan lukuvuoden aikaiset tapahtumat ja retket sekä lukuvuoden painopistealue ja monialaiset oppimiskokonaisuudet.

Toiminta siirtymävaiheissa ja tiedonsiirtoon liittyvät käytännöt ja vastuut

Siirtymävaiheilla tarkoitetaan oppilaan siirtymistä esikoulusta perusopetukseen, alakoulusta yläkouluun, koulusta toiseen tai perusopetuksesta toiselle asteelle. Toiminta siirtymävaiheissa ja tiedonsiirron käytänteet ovat keskeisiä oppilaan oppimiseen tukemisessa.

Esiopetuksesta perusopetukseen siirtyvien oppilaiden tiedonsiirrosta vastaavat esikoulun opettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, alakoulun laaja-alainen erityisopettaja sekä tuleva luokanopettaja. Tiedonsiirtopalaveri järjestetään esikouluvuoden loppupuolella ja sen kutsuu koolle tuleva luokanopettaja. Alakoulun laaja-alainen erityisopettaja ja tuleva luokanopettaja käyvät mahdollisuuksien mukaan tutustumassa esikoululaisiin jo esikouluvuoden aikana. Esikoulun ja perusopetuksen välillä tehdään suunnitelmallista yhteistyötä, kuten esikoululaisten ja alakoululaisten yhteiset tapahtumat, kouluun tutustuminen ja koulukummitoiminta. Jos oppilaskohtaisten tukitoimien tarve on niin ilmeinen, että oppilasta ei perusopetuksen alkaessa voida riittävästi tukea ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla, voidaan oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi aloittaa poikkeuksellisesti jo ennen perusopetuksen alkamista.

Alakoulusta yläkouluun siirtyvien oppilaiden opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömien tietojen siirtoa varten järjestetään 7. luokan alussa tiedonsiirtopalaveri. Koollekutsujana toimii yläkoulun laaja-alainen erityisopettaja. Palaveriin osallistuvat edeltävän lukuvuoden luokanopettaja, erityisopettajat sekä kaikki 7. luokkaa opettavat opettajat. Tiedonsiirrossa käsitellään opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömiä tietoja tuen tarpeista, jotta oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt saadaan toteutettua mahdollisimman tehokkaasti.

Oppilaan siirtyessä toiseen kouluun pedagoginen rehtori vastaa riittävästä siirtotiedon koonnista oppilasta opettaneilta opettajilta. Siirrettävät tiedot koostuvat oppilaan perustietojen lisäksi häntä koskevasta ryhmä- ja oppilaskohtaisesta tuesta.

Pedagogisen rehtorin vastuulla on, että kouluun siirtyvän oppilaan osalta selvitetään opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot ja suunnitellaan tarvittava yhteistyö ja oppilaan tukeminen.

Perusopetuksesta jatko-opintoihin siirryttäessä välttämättömien tietojen siirtymisestä vastaavat opinto-ohjaaja ja erityisopettaja yhdessä. Välttämättömiin siirrettäviin tietoihin kuuluu oppilaan mahdollisesti saama oppilaskohtainen tuki.

Opettajan vaihtuessa lähetävä ja vastaanottava opettaja huolehtivat yhdessä riittävästä tiedonsiirrosta koskien opetuksen kannalta välttämättömiä tietoja.

Pienryhmien koko ja muodostaminen

Oppilaskohtaisena tukitoimena opetusta voidaan antaa pienryhmissä. Vesannon yhtenäiskoulussa on yksi ala- ja yläkoulun yhteinen erityisluokka. Oppilaskohtaisiin tukitoimiin liittyvä pienryhmä muodostetaan joustavasti opetuksen tavoitteiden saavuttamisen ja oppilaiden tuen tarpeiden kannalta tarkoituksenmukaisesti.

Erityisopettajan antama säännöllinen opetus voidaan järjestää myös osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä. Mikäli erityisopettaja tai erityisluokanopettaja opettaa oppiaineen opetustunneista vähemmän kuin puolet, ryhmän kokoa tai opettavien opettajien määrää ei ole säädelty.

Mikäli erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opettaman yhden tai useamman oppiaineen opetustunneista joko puolet tai enemmän kuin puolet on pienryhmässä, ryhmässä voi olla enintään viisi oppilaskohtaisia tukitoimia saavaa oppilasta yhtä opettajaa kohden.

Erityisluokanopettajan opettaman erityisluokan osalta noudatetaan lainmukaista ryhmäkokoja. Erityisluokan muodostaminen ja siellä opiskelun suunnittelu tapahtuu yhteistyössä pedagogisen rehtorin, erityisluokanopettajan, muiden oppilaita opettavien opettajien sekä tarvittaessa opiskeluhoollon henkilöstön kanssa. Oppilas voi opiskella erityisluokassa vain yhden oppiaineen kaikki tunnit, osan oppiaineista tai kokoaikaisesti. Mikäli oppilas, jonka pääasiallinen opetuspaikka on erityisluokassa, opiskelee esimerkiksi integroituna yleisopetuksen ryhmään, voi ryhmässä olla enintään viisi oppilaskohtaisia tukitoimia saavaa oppilasta yhtä opettajaa kohden.

Lisäksi ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin kuuluu erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä. Opetus voidaan järjestää samanaikais- ja tai yhteisopetuksena yhdessä luokkaa opettavan opettajan kanssa niin, että erityisopettaja työskentelee samassa luokkatilassa tai siirtyy pienemmän ryhmän kanssa toiseen tilaan.

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisen ja riittävyyden arvioimisen paikalliset periaatteet, käytännöt ja vastuut

Vesannon yhtenäiskoulussa ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteutukseen liittyvät vastuut jakautuvat seuraavasti:

- ryhmäkohtaisten tukimuotojen suunnittelu: pedagoginen rehtori
- yleinen tukiopetus ja opetuskielen tukiopetus: luokanopettajat, aineenopettajat sekä resurssiopettaja
- erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä: laaja-alaiset erityisopettajat

Yleinen tukiopetus ja opetuskielen tukiopetus on tärkeä osa koulun perustoimintaa. Niitä voidaan antaa joko oppilaan oppituntien ulkopuolella tai niiden oppituntien aikana, joilla tarve ilmenee. Yleinen tukiopetus voi kohdentua tuleviin asioihin tutustumiseen tai jo opittujen asioiden kertaamiseen. Opetuskielen tukiopetus kohdentuu tietyn oppiaineen sanastoon ja sille tyypillisen käsitteistön hallintaan.

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä toteutuu laaja-alaisten erityisopettajien toimesta joko joustavissa pienryhmissä tai samanaikais- tai yhteisopettajuusjärjestelyin. Tukimuotoa suunnitellaan yhdessä luokan- ja aineenopettajien kanssa.

Ryhmäkohtaiset tukimuodot järjestetään siten, että mahdollisimman moni oppilas hyötyy niistä. Ryhmäkohtaisten tukimuotojen kirjaamisesta päätetään lukuvuosisuunnitelmassa. Jos ryhmää opettavat opettajat arvioivat, että ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä tukemaan oppilaan oppimista tai koulunkäyntiä, oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi käynnistyy ja opettaja on yhteydessä oppilaan huoltajiin.

Tukimuotojen toteuttamista ja vaikuttavuutta arvioidaan pedagogisen rehtorin ja opettajien toimesta jaksoittain reagoiden mahdollisiin muutostarpeisiin. Lisäksi ennen lukuvuoden päättymistä suunnitellaan tulevan lukuvuoden resurssitarpeet ja kohdennukset.

Oppilaskohtaista tukea koskevan päätöksen valmistelun käytännöt ja vastuut sekä päätöksestä päättämisen vastuu

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin voi käynnistää kuka tahansa opettaja silloin, kun ryhmäkohtaiset tukimuodot vaikuttavat riittämättömiltä. Oppilasta ja huoltajaa tiedotetaan oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnista heti, kun sitä ollaan käynnistämässä. Oppilaalla on oikeus oppilaskohtaisiin tukitoimiin, jos ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä tukemaan häntä riittävästi. Aloite tukitoimien riittävyyden arvioimiseen voi tulla myös huoltajalta tai oppilaalta itseltään.

Tukitoimien arviointi laaditaan yhdessä oppilaan, oppilasta opettavien opettajien ja huoltajien kanssa. Oppilaskohtaisia tukitoimia arvioitaessa tehdään tapauskohtaisesti ja tarpeen mukaan moniammatillista yhteistyötä. Arviointi toteutetaan Wilma-järjestelmässä sitä varten luodulla lomakkeella. Tukitoimien arviointiprosessin vastuuhenkilönä on ryhmänohjaaja yhteistyössä aineenopettajan ja erityisopettajan kanssa. Arviointi käsitellään erityisopettajan esittelemänä koulun moniammatillisessa ryhmässä.

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin perusteella pedagoginen rehtori tekee asiasta hallintopäätöksen. Mikäli päätös on myönteinen, oppilaalle laaditaan oppilaskohtaisen tuen suunnitelma. Suunnitelman laatimisesta vastaa erityisopettaja tai erityisluokanopettaja yhdessä oppilasta opettavien opettajien kanssa. Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. On tärkeää kuulla sekä oppilaan itsensä että huoltajan näkemys siitä, kuinka oppilasta voidaan koulunkäynnissä parhaiten tukea. Suunnitelmaa arvioidaan aina tuen tarpeen muuttuessa, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa.

Oppiaineen oppimäärästä sekä paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta tehtävän päätöksen käytännön valmistelut ja vastuut sekä päättämisen käytännöt ja vastuut

Perusopetuksen oppimäärästä sekä opetussuunnitelman tavoitteista voidaan poiketa kolmella tavalla: opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain (kuvattu luvussa 5), oppimäärän rajaaminen tai karsiminen ja tilapäinen vapautus oppiaineen opetuksesta. Nämä voidaan tehdä vain sellaiselle oppilaalle, joka on jo saanut oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetusta pienryhmässä tai erityisluokanopettajan opetusta erityisluokassa.

Perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta tehtävän päätöksen valmistelijana toimii erityisopettaja ja/tai erityisluokanopettaja. Moniammatillista yhteistyötä suositellaan valmistelun tueksi. Oppilasta ja huoltajaa tulee kuulla ennen oppimäärän rajaamista tai oppiaineen oppimäärän tilapäisestä vapauttamisesta tehtävää hallintopäätöstä. Hallintopäätöksen tekee pedagoginen rehtori.

Oppilaalle ja huoltajalle tulee antaa tietoa oppimäärän rajaamisen tai karsimisen vaikutuksista jatko-opintokelpoisuuteen perusopetuksen jälkeen. Rajatun oppimäärän arviointi on sanallista lukuun ottamatta päättöarviointia, joka toteutetaan valtakunnallisen määräyksen mukaisesti teknisenä merkintänä *5.